

Informális gazdaság és vállalkozói tevékenység Latin-Amerikában és a Karib-térségben

Clara Fernandez Saralegui

10.14267/VILPOL2024.04.20

A „latin-amerikai vállalkozók megerősítése” című podcastban Hernando De Soto a CIPE (Center for International Private Enterprise) ügyvezető igazgatójával, Andrew Wilsonnal beszélgetett az informális gazdaság fontosságáról, a tulajdonjogok központi szerepéről és az ILD (Institute for Liberty and Democracy) és a CIPE partnerség első sikereiről. Ezen az alkalmon az informális gazdaságról és a latin-amerikai és karibi térség vállalkozói tevékenységéről folyt a diskurzus.

Latin-Amerika és a karibi térség jelentős kihívásokkal néz szembe a bizalomhiány miatt, amely mélyrehatóan befolyásolja például a társadalmi kohéziót, a gazdasági növekedést és a kormányzati munkát. Ez a bizalmatlanság többféle és konkrét formákban nyilvánul meg, többek között az intézményekbe vetett bizalom hiányában, a gazdasági szereplők közötti bizalmatlanság és a gazdasági és politikai rendszerekkel szembeni szkepticizmus alakjában.

Latin-Amerikában és a Karib-térségben a bizalmi kérdésekkel kapcsolatban van néhány kulcsfontosságú tényező és kihívás. Az egyik ilyen az informális gazdaságban a vállalkozói tevékenység. Hernando De Soto kiemelte az informális gazdaság elterjedtségét a régióban, ahol a gazdasági tevékenységek akár 70%-a is folyhat ebben a szektorban. Ebben az ágazatban gyakran olyan vállalkozók szerepelnek, akik a bonyolult és nehezen hozzáférhető szabályozások miatt a hivatalos jogi kereteken kívül működnek. De Soto szerint: „Peru szegényeinek többsége nem munkavállaló. Ők vállalkozók”. Az informális gazdaság azonban kétélű fegyver: lehetővé teszi a vállalkozói tevékenységet és a gazdasági túlélést, ugyanakkor a formális tulajdonjogok és védelem hiánya miatt a bizonytalanságot és az instabilitást is fenntartja.

Egy másik kulcsfontosságú tényező a történelmi örökség – például a terrorizmus és az önkényuralmi rendszerek – hatása, amely mély sebeket hagyott maga után, és a kormányzat és az intézmények iránti rendszerszintű bizalmatlansághoz vezetett. De Soto a perui maoista felkelést említette példaként arra, hogy a terrorizmus hogyan rombolhatja le a társadalmi bizalmat. A régióban jelentős társadalmi-gazdasági egyenlőtlenségek tapasztalhatók, a leggazdagabb rétegek aránytalanul nagy arányban részesülnek a nemzeti jövedelemből, ami tovább fokozza az igazságtalanság és a bizalmatlanság érzését.

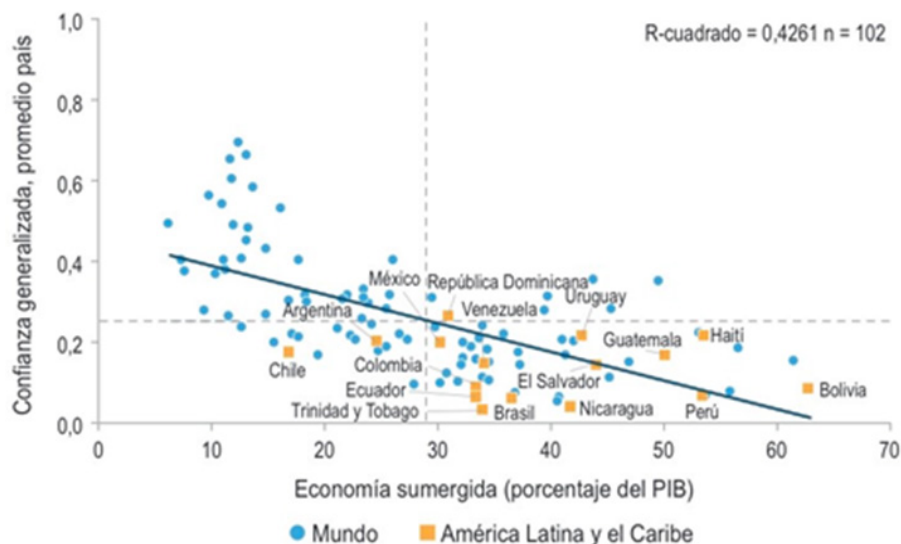
Az Integrated Securities Survey felmérése szerint még 1981-85 között a világ népességének 38%-a állította, hogy a legtöbb emberben meg lehet bízni (általában, illetve „személyek között”), addig ez az érték 26%-ra csökkent 2016-2020-ra. Latin-Amerikában és a Karib-térségben a csökkenés még drasztikusabb volt, a bizalmi szint 22%-ról 11%-ra esett vissza. Tízből csak minden tizedik ember hisz abban, hogy lehet bízni másokban.

Az információs aszimmetria szintén megnehezítette az egyének számára a kormányzati teljesítmény független értékelését. A polgárokat gyakran kényszerítik a kormányzati szabályozások betartására, megfelelő elszámoltathatósági mechanizmusok nélkül, ami növeli a politikai oportunitizmus és a korrupció lehetőségét.

A bizalomnak ez az erodálódása az élet minden területére kihat, csökkentve az egyének hajlandóságát a kollektív cselekvésre vagy a közjavakba való befektetésre. A bizalmatlanság aláássa a gazdasági tevékenységet azáltal, hogy visszaveti a befektetéseket és az innovációt. A vállalkozások kisebb valószínűséggel reagálnak pozitívan a kormányzati politikára, ha nem bíznak a kormányzat szándékaiban vagy képességeiben.

A Latin-Amerikában és a Karib-térségben tapasztalható bizalomhiány történelmi, gazdasági és társadalmi összefüggésekben gyökerezik. A bizalom újjáépítéséhez nem csak időre van szükség. Az igazságszolgáltatási és közigazgatási folyamatok megerősítése a kiszámíthatóság és a méltányosság biztosítása érdekében segíthet az intézmények, a kormány és a polgárok iránti bizalom helyreállításában.

1. ábra: „A bizalom és az informalitás közötti kapcsolat”

Forrás: <https://publications.iadb.org/es/confianza-la-clave-de-la-cohesion-social-y-el-crecimiento-en-america-latina-y-el-caribe-resumen><https://www.segib.org/confianza-y-seguridad-ciudadana-en-latinoamerica-un-tema-clave-para-el-bid-y-la-segib/> Letöltés ideje: 2024.05.12

Latin-Amerika és a Karib-térség országai leginkább a jobb alsó kvadránsban jelennek meg, ahol a legalacsonyabb szintű bizalommal és a legnagyobb informalitással rendelkező nemzetek találhatóak (1. ábra).